

בש"פ 4400/14 - א.ו. נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4400/14

לפני: כבוד השופט נ' הנדל

העורר: א.ו.

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-
יפו במ"ת 27371-04-14 שניתנה ביום 21.5.2014 על
ידי כבוד השופט ד"ר ע' מודריק

תאריך הישיבה: ח' בתמוז התשע"ד (6.7.2014)

בשם העורר: עו"ד רונה שוורץ

בשם המשיב: עו"ד דפנה שמול

החלטה

1. מונח לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו במ"ת 27371-04-14, במסגרתה נעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו בתיק העיקרי, בו הוא מואשם בביצוע עבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

עמוד 1

לטענת הסנגורית, שגה בית המשפט המחוזי בדחותו את חלופת המעצר שהוצעה, לפיה ישהה העורר במעצר בית מלא בבית הוריו. זאת תוך קביעת כלל לפיו עצם ביצוע לכאורה של עבירת רצח, מלמד שעסקינן באדם הנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה מאוד, וכי מסוכנות זו "אינה יכולה להיות נקודתית". לדידה, הגם שהעורר הודה בעובדות הרלוונטיות במהלך החקירה - ואף דווקא בשל כך - לא נשקפת ממנו מסוכנות גבוהה כלפי כולי עלמא, היות וביצע את המעשה כלפי אדם ספציפי על רקע סכסוך כספי.

2. צודקת הסנגורית כי ההחלטה האמורה קובעת מעין כלל של מעצר עד לתום ההליכים של מואשמים בעבירת רצח. אף אם הדבר נכון מבחינה אמפירית, ואף אם ניתן להצדיק מצב דברים שכזה בשל עוצמת חזקת המסוכנות של אדם העובר עבירה חמורה זו - אין די בכך. יש לזכור שכשם שבשיטת המשפט הישראלית נדרשים לבחינה אינדיבידואלית של נסיבות המקרה ושל הנאשם הספציפי לעניין הענישה, כך גם בסוגיית מעצר עד לתום ההליכים. חזקת המסוכנות הקמה בעבירת רצח עומדת בעינה, אולם בית המשפט נדרש להתייחס גם לנסיבות המקרה. בענייננו, חסרה התייחסות שכזו.

תוך רצון להשלים את החסר, אומר כך: על פי כתב האישום, העורר, המנוח ואדם נוסף עשו הסכם להקמת עסק למכירת סם. במסגרת ההסכם הלווה העורר לעסק סכום של 2,700 ₪, ובנוסף חב לו המנוח 1,200 ₪. המנוח סירב להחזיר לעורר את כספו, והיחסים בין השניים עלו על שרטון. על רקע זה, הגיע העורר לדירת המנוח, היכה אותו בראשו באמצעות מפתח ברגים, חנק אותו בחוזקה עם כבלים שהיו בדירה, עד שהמנוח הפסיק להתנגד ונעץ העורר מספריים בצווארו של המנוח. כתוצאה מהחניקה נפטר המנוח. לכך יש להוסיף את העובדה כי העורר הואשם בכתב האישום גם בעבירות של השמדת ראיה ושיבוש מהלכי משפט: ראשית מיד לאחר הרצח ניקה העורר את דירת המנוח על מנת לטשטש את עקבות נעליו ואת הדם בזירה; שנית, השליך את הבגדים שלבש בעת הרצח ואת נעליו לפחים שונים; שלישית, ביים נפילה מול מצלמות האבטחה במקום עבודתו, על מנת לטעון כי החבלות שנגרמו לו במהלך הרצח הן כתוצאה מהנפילה; רביעית, גזר מסיכה ששימשה אותו לביצוע הרצח, הכניסה לקרטון חלב במקום עבודתו והשליכם לפח.

נסיבות אלו מצביעות על סכנה קונקרטיה הנשקפת מן העורר, הן לנוכח עבירת הרצח שביצע לכאורה, נסיבותיה ואופן ביצועה, והן לנוכח המאמצים שהושקעו בטשטוש עקבותיו ושיבוש מהלכי המשפט.

3. טענה נוספת של הסנגורית היא שהמקרה אינו מאפיין את העורר, אדם בעל עבר פלילי כמעט נקי. בהקשר זה הופניתי לחוות דעת פסיכיאטרית, אשר נערכה במהלך החקירה, וממנה עולה כי הגם והעורר אחראי למעשיו ומסוגל לעמוד לדין, הוא סובל מהפרעה נפשית חמורה, הוא פיתח מערכת מחשבות פרנואידיות קשורות כלפי המנוח. לפיכך טוענת הסנגורית שלא נשקפת סכנה נוספת באם ישוחרר לחלופת מעצר. אין בידי לקבל טענה זו. חוות הדעת והטענות בדבר מצבו הנפשי דווקא מהווים חיזוק נוסף להחלטת בית המשפט המחוזי, כפי שציינה באת כוח המדינה. ראשית, טיב הקשר בין העורר לבין המנוח אינו כה ייחודי על מנת ללמד על כך שהסכנה העתידית מצומצמת רק כלפיו. שנית, והדברים קשורים, הרי שגם לפי גישת הסנגורית חיוני ביותר שייבדק לעומק מצבו הנפשי של העורר כדי לעמוד על טיבו. לכך הייתי מוסיף שהבירור נחוץ דווקא בשל החשש למסוכנות הנשקפת ממנו, שעל פי הנטען פרצה רק כעת. שלישית, בל נשכח כי הסנגורית לא חזרה בה מהודאת העורר בעבירות המיוחסות לו, ונדמה כי קו ההגנה יתמקד במצבו הנפשי של העורר על מנת לבסס סוג של אחריות מופחתת. לכן, העניין צפוי לידון ולהתבהר בקרוב.

כך או כך, מצאתי כי לא נפל כל פגם בתוצאת בית המשפט המחוזי. בחינה קונקרטית של המקרה מחזקת את המסקנה כי על העורר להישאר במעצר.

4. הערר נדחה.

ניתנה היום, ט' בתמוז התשע"ד (7.7.2014).

שׁוֹפֵט
